

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 83 hallituksen esityksen johdosta laiksi varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunta on 27 päivänä syyskuuta 1994 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen n:o 184.

Valiokunta on käsitellyt tässä yhteydessä eduskunnan 22 päivänä marraskuuta 1994 valiokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Malmin ym. lakialoitteen n:o 85 laiksi varallisuusverolain 10 §:n muuttamisesta.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Seppo Heiniö valtiovarainministeriöstä, johtaja Hannu Junkkari ympäristöministeriöstä, ylitarkastaja Tuula Hakola verohallituksesta, osastopäällikkö Tero Honkavaara Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, varatoimitusjohtaja Pauli K. Mattila Keskuskauppakamarista, lakimies Anna Lundén Suomen Yrittäjien Keskusliitosta, talousjohtaja Varma Veto-salmi VVO-yhtymästä, toiminnanjohtaja Timo Putkonen Asuntokiinteistöliitosta, verovaliokunnan sihteeri, toimitusjohtaja Pekka Puputti Kaupan Keskusliitosta, osastonjohtaja Esko Kiviranta Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta sekä professori Edward Andersson.

Hallitus ehdottaa, että varallisuusverolakiin tehtäisiin useita muutoksia, jotka koskevat yritysvarallisuuden verotusta, aviopuolisoiden verotusta, osakkeen verotusarvoa koskevaa muutoksenhakua sekä aravavuokratalon varallisuusveroarvoa.

Hallitus ehdottaa, että osakkeen arvon määrittäminen julkisten noteerausten perusteella laajennetaan koskemaan myös arvopaperivälittäjien yhdistyksen pitämällä meklarilistalla noteerattavaa osaketta. Noteeraamattoman osakkeen arvo ehdotetaan laskettavaksi nettovarallisuuden perusteella, jolloin osakkeen tuottoarvoa ei enää otettaisi huomioon. Niin ikään ehdotetaan luovuttavaksi menettelystä, jossa osakkeen edellisen vuoden arvolla on merkitystä määrättäessä osakkeen verovuoden arvoa.

Myös varallisuusverotuksessa ehdotetaan siirryttäväksi puolisoiden erillisverotukseen. Niin ikään ehdotetaan, että liikeosake ja yritysvaralli-

suus otettaisiin 30 prosentin arvoisena huomioon omistajayrittäjänä pidettävän henkilön varallisuusverotuksessa.

Verohallitus vahvistaa nykyisin verotusarvon pörssi- ja sopimusmarkkinayhtiöiden osakkeille. Verohallituksen verotusarvopäätökseen ei voi valittamalla hakea muutosta, mutta tekninen virhe voidaan oikaista määräämällä verotusarvo uudelleen. Muiden osakeyhtiöiden ja osuuskuntien verotusarvot lasketaan verotuksen toimittamisen yhteydessä. Yhtiö ei ole näissä tapauksissa oikeutettu oikaisuvaatimuksen tekemiseen. Hallitus ehdottaa, että myös yhtiöllä olisi edellä tarkoitetuissa tapauksissa oikeus vaatia oikaisua sekä osakkeen matemaattiseen arvoon että sen verotusarvoon. Ehdotettu muutos koskisi noteeraamattoman yhtiön osakkeen arvoon liittyvää muutoksenhakua.

Aravavuokratalokiinteistön arvo määräytyy lähtökohtaisesti kiinteistön arvon määrittämistä koskevien yleisten arvostamisperusteiden mukaisesti. Varallisuusverolain säännösten mukaan kiinteistön arvoksi katsotaan kuitenkin kiinteistön todennäköinen luovutushinta, jos tämä on edellä tarkoitettua arvoa alempi. Varallisuusverotuksessa ja kiinteistöverotuksessa aravatalokiinteistön verotusarvoksi katsotaan luovutuskorvaus, jos se on alempi kuin kiinteistön laskennallinen arvo. Hallitus ehdottaa, että luovutusrajoitusten piiriin kuuluvan aravavuokratalon laskennallista luovutuskorvausta tai enimmäishintaa ei enää rinnastettaisi kiinteistön todennäköiseen luovutushintaan.

Ehdotettuja muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1995 toimitettavassa varallisuusverotuksessa. Yhtiöaloitteista muutoksenhakua ja aravavuokratalon arvoa koskevia ehdotuksia ehdotetaan sovellettavaksi kuitenkin jo kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa.

Lakialoitteeseen n:o 85 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan verovelvollisen maataloustuotantoaan varten pitämät kotieläimet poistettaisiin verovapaiden varojen luettelosta.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää

lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Hallitus esittää kiinteistön verotusarvon määrittämistä koskevaan varallisuusverolain 25 §:ään lisättäväksi uuden aravavuokratalon arvon määrittelyä koskevan 2 momentin. Hallituksen esitykseen ei sisälly arvioita muutoksen vaikutuksista aravavuokratalojen verotukseen ja muutoksen vaikutuksista toisaalta vuokratasoon ja toisaalta kiinteistön omistajan mahdollisuuksiin selvityä verotuksen kiristymisen ja mahdollisesti tyhjilleen jäävien asuntojen aiheuttamista vaikutuksista kiinteistön omistajan taloudelliseen tilanteeseen. Erityisesti valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että muutosta ehdotetaan ilman mitään perusteluja sovellettavaksi jo kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa. Siten ehdotuksella olisi tosiasiallisesti taannehtiva vaikutus, koska kiristyvään verotukseen ei ole ollut mahdollista varautua ajoissa.

Valiokunnan käsityksen mukaan varallisuusverolain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettu luovutuskorvaus tai enimmäishinta on todellinen oikea kiinteistön arvo. Valiokunnan käsityksen mukaan varallisuusverotuksen arvostussäännösten muuttamista ei yksinomaan tule käyttää kunallisen kiinteistöverotuksen uudelleenjärjestelykeinona vaan asia tulisi tarvittaessa käsitellä kiinteistöverolain yhteydessä.

Valiokunnan käsityksen mukaan asiaa koskeva muutosehdotus on puutteellisesti valmisteltu, joten valiokunta ei ole tässä vaiheessa valmis sitä hyväksymään. Valiokunta ehdottaa, että 25 §:ää koskeva muutosehdotus poistetaan ja johtolauseeseen ja voimaantulosäännökseen tehdään tästä aiheutuvat muutokset.

Muun kuin julkisesti noteeratun osakkeen verotusarvo lasketaan voimassa olevan varalli-

suusverolain 27 §:n 4 momentin mukaan tavoitearvon perusteella siten, että muutos verrattuna edellisen vuoden verotusarvoon ei ole muutoin kuin erityisestä syystä 30 prosenttia suurempi. Hallituksen esitykseen ei sisälly vastaavanlaista osakkeen arvon olennaista kerralla tapahtuvaa nousua ehkäisevää säännöstä. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että osakkeiden verotusarvojen kohtuuttomat yhdellä kertaa tapahtuvat nousut edelleen ehkäistään. Valiokunta ehdottaa, että varallisuusverolakiin edelleen sisällytetään 27 §:ään 3 momenttina periaatteessa nykyisen 4 momentin kaltainen säännös kuitenkin siten muutettuna, että siinä oleva prosenttiluku nostetaan 50 %:ksi. Lisäksi säännös ehdotetaan kirjoitettavaksi siten, että 50 % on ehdoton yläraja arvonnousulle. Edellä esitetyn johdosta joudutaan myös voimaantulosäännöksen 2 momentin viittaussäännös tarkistamaan.

Lakialoitteen n:o 85 perusteluissa kiinnitetään huomiota ongelmaan, joka syntyy maatalousyrittäjien verotuksessa, kun velkavaroin hankittuja kotieläimiä ei lasketa yritystulon pääomatulo-osuutta laskettaessa varallisuuteen, mutta velka vaikuttaa vähentävästi sanottuun pääomatulo-osuuden laskennan perusteena käytettävään varallisuuteen. Valiokunta katsoo, että valtiovarainministeriön olisi selvitettävä, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä sanotun ongelman ratkaisemiseksi.

Käsittelemänsä aloitteen suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun varallisuusverolain (1537/92) 4, 26, 27 ja 37 § sekä 38 §:n 1 momentti ja 39 §:n 2 ja 3 momentti, näistä 38 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on mainituissa 11 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (934/93), sekä
lisätään 12 §:ään uusi 2 momentti (poist.), seuraavasti:

4 ja 12 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

25 §
(Poist.)

26 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

27 §

Muun osakkeen verotusarvo

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Osakkeen verotusarvo saa olla enintään 50 prosenttia edellisen vuoden verotusarvoa korkeampi.
 (Uusi 3 mom.)
 (4—7 mom. kuten 3—6 mom. hallituksen esityksessä)

37—39 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)
 Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1995 toimitettavassa verotuksessa. Lain (poist.) 27 §:n 7 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 85 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saari, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Heikkinen, Jääskeläinen, Lahti-Nuuttila, Luukkainen, Malm,

Mäki-Hakola, Ryynänen, Sasi, Tiuri, Turunen, Törnqvist ja Vihriälä sekä varajäsenet Apukka, Backman, Liikkanen, Rajamäki, Renko, T. Roos ja Savela.

Vastalause

Hallitus esittää kevennettäväksi muutoinkin alhaista varallisuusveroa eräiden omistajayrittäjien osalta. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan: "Yritystoiminnalle varallisuusverotuksesta syntyviä ongelmia voitaisiin lieventää siten, että vain osa yritysvarallisuudesta katsottaisiin omistajayrittäjien veronalaisiksi varoiksi."

Perustelu on käsittämätön, sillä se tunnustaa hallituksen esittävän varallisuusveron kiertämistä ottamalla varallisuusverotuksessa huomioon vain osittain. Sama tarkoittaisi tuloverotuksessa sitä, että verotusta kevennettäisiin jättämällä osa tuloista huomioon ottamatta verotuksessa.

Emme voi hyväksyä esitettyjä varallisuusveron kevennyksiä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin valiokunnan mietinnön mukaisesti, paitsi että 12, 26 ja 27 § hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

12 ja 26 §

(Poist.)

27 §

(1—4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)
 (5 mom. poist.)
 (6 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1994

Jouni Backman

Matti Luttinen

Asko Apukka

Kari Rajamäki

Pentti Lahti-Nuuttila

Timo Roos

Kerttu Törnqvist

Hannele Luukkainen

